

Anemone

Medlemsblad för
Hallsbergs Naturskyddsförening
Nr 1 2010

*En grönsnabbvinge på knoppande
blåbärsris i Tripphult 1 maj 2009*

Innehåll

Ordföranden har ordet	3
Verksamhetsberättelsen	5
Blomflugor	10
Runsala ravin och Solberga äng	11
Från ekologiska matlagningskvällen	13
Kallelse årsmöte	15
Kom med ut!	16
Programmet för vår och sommar 2010	17
Studiecirkel om fjärilar	20

OBS! Kallelse till årsmöte sid 15!

Hallsbergs Naturskyddsförening

Kontaktpersoner:

Ingela Wallin 0582-161 53

Arne Holmer 0582-407 58

Från ordföranden

Ett nytt år 2010 är här, och med det även ett nytt decennium. Jag vill börja med att önska Er alla en God fortsättning på det nya året. Tänk, det har redan gått 10 år, sedan vi firade in det nya millenniet, som det var så mycket ståhej kring. Den kvällen tillbringade jag i Palmhuset i Göteborgs

Trädgårdsförening. Där bland exotiska blommor och blad i ett växthus, som öppnades för allmänheten 1878, firade jag den gången in det nya året bland gamla vänner. Denna Trädgårdsförening, där min mormorsfar en gång var trädgårdsmästare, känn historiens vingslag! Mycket har hunnit hända på bara dessa 10 sista åren, och livet tycks snurra vidare i en allt snabbare takt. Nyårsafton 2009, liksom hela julhelgen, var jag åter i Göteborg. Klockan 17.00 befann jag mig i hamnen utanför Operan, bland

tusentals andra frysande människor och beskådade Göteborgs-Postens fyrverkeri. Det är alltid mäktigt, och man hör ett sus bland åskådarna och applåder, när det skjuts upp riktigt häftiga grejer mot den svarta himlen. Hela hamnen är full av båtar, som har smyckats med ljusgirlander och det är så vackert. Göteborg har blivit en riktig julstad. Fullt med turister letar sig dit, för att i första hand besöka julmarknaden på Liseberg, som firade 10-årsjubileum. Men resten av staden dras med i fröjderna. Genom stan går ett ljusstråk, en romantisk promenad på 3 km, där man kan njuta av olika ljussättningar, och när man blir trött kan man stanna på någon av de 7 pusstationerna och njuta lite till! Om man har någon med sig förstås! I Vasaparken var de runda lyktorna klädda med stora lampskärmar, och på Göta-

platsen kunde man se kärleksfilmen "Hjärtan som julklappar". Den visades på Konstmuseets vägg 1500 kvadratmeter stor. Det finns att göra, när man kommer hem till Göteborg. Och jag är mån om att det ska hända lite. Jag vill kunna se tillbaka på ett innehållsrikt liv.

På den mer kulturella sidan besökte jag några av stadens museer. Konstmuseet hade en utställning om Ivar Arosenius 1878-1909, som alltså dog för 100 år sedan.

Världskulturmuseet hade en utställning om Vodou. Utställningen "En stulen värld", visade de världsunika Paracas-

textilierna från Peru. Där lyssnade jag på en guide, som var från landet och kunde berätta mycket ingående om textilierna.

På Sjöfartsmuseet, fanns det en utställning om Charles Darwin, 1809-1882. Han föddes för 200 år sedan och gav ut boken "Om arternas uppkomst genom naturligt urval" för 150 år sedan, 1859.

Nu är jag tillbaka i Hallsberg och verkligheten igen. Det är riktigt vinter ute. Igår natt frös vattenledningen för mig, så på morgonen hade jag inget kallvatten. Jag sprang omkring med hårtorken och blåste på alla kalla rör, som jag kunde komma åt. Och plötsligt släppte det och vattnet forsade åter ur mina kranar. Vilken lycka!! Jag har eldat hela tiden, när jag har varit hemma, men inte har det blivit för varmt inte. Jag har bra luftcirkulation i kåken! Bilen har jag också lyckats skotta fram. Likaså gården, för att kunna ta mig ut med åkdonet. Det ska bli spännande och se, om den startar imorgon efter hela julhelgen.

Snart är det vår och Hallsbergs Naturskyddsförening drar igång sitt program. Den förste mars blir det Årsmöte och då får vi besök av den fantastiske naturfotografen Torbjörn Arvidson. Då måste Ni alla bara komma och se hans bildspel "Naturupplevelser". Det blir en höjdare!

Det blir många exkursioner och andra trevligheter, som jag hälsar Er hjärtligt Välkomna till. Ta gärna med Er grannar, släktingar, vänner och bekanta och kom till våra möten.

Ingela

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2009

Styrelsen framlägger härmed verksamhetsberättelsen för år 2009

Styrelsen har haft följande sammansättning

Ordförande:	Ingela Wallin
Vice ordf.:	Sture Hermansson
Sekreterare:	Arne Holmer
Kassör:	Ingemar Hallberg
Övriga ledamöter:	Tage Aronsson Inger Eriksson Lars Holmgren Clas Göran Larsson Karl Gustaf Nilsson
Styrelsesuppleanter:	Sven Nederman Helena Blückert Leif Karlsson

Styrelsemöten

Styrelsen har under året haft 10 sammanträden.

Under sommarmånaderna har vi samlats i klubbstugan i Herrfallsäng. Vid övriga 7 möten har vi varit på Knutens dagcentral.

Möten, konferenser och kurser

En extra länsstämma med nyval av styrelse hölls den 31 januari i Örebro. Sture, Arne och Tage deltog i mötet.

Ingela Wallin, Arne Holmer, Sture Hermansson och Karl Gustaf Nilsson var våra representanter vid den ordinarie länsstämman den 26 april i Svalbo Café, Järle. Ingela Wallin har under året varit kretsens representant i Länsförbundets styrelse med Tage Aronsson som suppleant. Ingela har ofta axlat bördan som ordförande där, en funktion som skulle alternera mellan deltagarna

Vid länsstämman i Järle kunde vi studera hur strömstaren matade sina ungar i

eftersom ingen ordinarie ordförande hade blivit vald.

Ingela Wallin representerade kretsen på Naturskyddsföreningens rikskonferens i Stockholm den 15-17 maj. I samband med detta firades föreningens 100-åriga verksamhet under högtidliga och festliga former. Ingela har lämnat en utförlig redovisning i Anemonen.

Vår kassör, Ingemar, deltog i en informationsträff hos Skattemyndigheten riktad till ideella föreningar.

Lars Holmgren representerade oss vid Studieförbundets årsmöte den 31 mars.

I år hade kretsen ingen representant med vid Hopajolas årsmöte.

Helena deltog vid Trädgårdsmässan den 3-5 april på Conventum i Örebro.

Skrivelser och kontakter med myndigheter och organisationer

Ingemar deltog under våren i ett informationsmöte om vindkraft i kommunen. På hösten gav kommunen ytterligare information om vindkraftsplanerna i Hallsberg och vid ett möte den 16 nov. deltog Arne, Tage, Clas Göran och Ingemar. Vi lämnade också ett skriftligt yttrande i den frågan till kommunen. Med någon reservation ställde vi oss positiva till planerna.

Clas Göran deltog i ett möte i Örebro om elöverkänslighet.

Diskussionerna med kommunen om skötseln av naturreservatet Broby äng har fortsatt. Den 23 mars hade vi ett klagande möte på kommunkontoret. I korthet kan sägas reservatet ska i stort sett skötas enligt den ursprungliga planen och att ängen ska slå två gånger under sommaren med bortförsl av höet. En ny naturstig ska dras fram genom lunden. Arbetet med den gör naturskyddsföreningen och kommunen står för materialkostnaderna. Röjning har av kommunens manskap gjorts, efter anvisningar av oss i föreningen, omkring några halvgamla ekar. Syftet har varit att gynna dessa så de kan utvecklas till gammelekar.

Flera remisser ha besvarats bl.a. om den nya postterminalen vid Tomta, vilket vi ställt oss positiva till. Vi har inte heller haft invändningar mot ändringar i planerna för kvarteret i centrala Hallsberg. Även utbyggnad av industriområdet vid Rala har vi haft tillfälle yttra oss om och förutom en allmän önskan om sparsamhet med god åkerjord hade vi inga naturvårdsinvändningar.

Till Länsstyrelsen har vi lämnat en hemställan om att göra den gamla skogen

med jätteträd i Skogaholm, Skepphulta-beståndet, till ett naturreservat.

Klubbstugan i Herrfallsäng

Tre styrelsemöten och en uggleafton har varit förlagda till klubbstugan. Dessutom var stugan en av knutpunkterna i våra jubileumsresor. Länsförbundet förlade sitt styrelsemöte den 3 juni till vår stuga.

Ansvar för stugan har från Naturvårdsverket överlämnats till länsstyrelsen. Därför har nu ett skriftligt kontrakt upprättats mellan Hallsbergs naturskyddsförening och myndigheten. Tidigare har det endast varit en muntlig överenskommelse. I praktiken är den enda förändringen att vi nu betalar 100 kr om året i hyra. I samband med detta har styrelsen beslutat att om någon lånar stugan kostar det 200 kr för icke föreningsmedlem och 100 kr för den som är medlem i kretsen.

Anemonen

Vår föreningstidning har som vanligt utkommit med två nummer med Sture Hermansson som redaktör. I och med andra numret i år har tidningen fått en betydande ansiktslyftning genom att vi kostat på den några sidor med färgtryck. Vår avsikt är att försöka hålla den stilen.

Hemsidan

Hemsidan på Internet, med adressen www.hallsberg.snf.se, har hållits uppdaterad av Arne Holmer.

Studiecirkel

Den under hösten startade studiecirkeln om utfiskningen av haven med Isabella Lövins bok Tyst hav som grund fullföljdes under våren. Som avslutning erbjöds cirkeldeltagarna att ta del i en föreläsning av författaren på universitetet i Örebro.

Några bilder från årets verksamhet.

28 mars: Inger markerar inför röjningen runt några ekar i Broby äng

5 juni: Ordföranden i Hallsberg och Kumla, Ingela och Åke, hälsar välkomna till jubileumsfesten i Hult.

25 juni: På gång mot Nygårds vulkanen. Men om man är naturintresserad finns

26 sep: Vandring i Dovrasjödalen

12 sep: Svampar från Runsala på den uppdragna bryggan vid Multen

Föreningsmöten och exkursioner

Måndag 3 mars: ÅRSMÖTE på dag-centralen Knuten, Nytorgsgatan 6-8, Hallsberg. Förutom ordinarie förhandlingar berättade Leif Sandgren och visade bilder från en resa han gjort tillsammans med sin son till Svalbard. Eftersom vi firade 20-årsjubileum blev årsmötet lite extra trevligt med goda, vackra tårter och utdelning av ett antal blombuketter. 28 deltagare.

Lördag 14 mars: En traditionell ugglekväll i skogarna ned mot Skogaholm. Vi samlades först i klubbstugan och drack kaffe och lyssnade på inspelade uggleljud, som Sture presenterade. Sedan gav vi oss ut i vinternatten på spaning efter riktiga ugglor. I år hade vi tur och minst fem ugglor hörde av sig. Två eller tre tjoade i Herrfallsäng och minst en sjöng vackert vid Hälla. Eftersom det var mulet blev det under kvällen inga stjärnstudier. 12 deltagare.

S. 5 april: Utflykt till Igel Några kretsmedlemmar deltog i utflykten till fågeltornet vid sjön Igel.

S. 19 april: Fågel- och ormskådning vid Kvismaren. Vi bekantade oss med utsikten från ett par av de nya plattformarna och vandrade runt Öby kulle och spanade in lekande snokar och huggormar. En tornfalk som nära inpå oss fångade en sork och en högt flygande pilgrimsfalk över Hammarmaden tillhörde också det intressanta vi fick uppleva. 5 deltagare.

S. 24 maj: Vandring på Bergslagsleden. Inger Eriksson ledde en vandring mellan Blankhult och Ånnaboda-Suttarboda. 8 deltagare.

Ti. 26 och To. 28 maj: Jubileumsresor. Med anledning av Naturskyddsföreningens 100-årsjubileum ordnade vi tillsammans med Kumla Naturskyddsförening bussresor för all-

mänheten genom Hallsberg och Kumla kommuner. Omkring 200 personer fick med hjälp av guider veta lite om kultur och natur i bygden under kvällsturerna som tog ca tre timmar. Varm korb, kaffe och annan dryck serverades och kortare vandringar gjordes i några naturreservat. Vi fick intrycket att det var ett lyckat och uppskattat arrangemang.

Fr. 5 juni: Jubileumsfest Tillsammans med Kumla Naturskyddsförening ordnade vi en intern fest för att fira Naturskyddsföreningens 100-åriga tillvaro. Vi var i församlingsgården i Hult. Eftersom vi samtidigt hade den av riksföreningen proklamerade Naturnatten, vandrade vi runt och botaniserade i naturreservatet och med hjälp av ljuddetektor lyssnade vi i skymningen efter fladdermöss.

S. 7 juni: Östgötaresa. En natur- och kulturresa i Ombergsbygden arrangerad av Kumla Naturskyddsförening med deltagare även från Hallsbergs naturskyddsförening och Örebro läns Botaniska Sällskap. Det blev en upplevelserik heldagsexkursion. Vi besökte Ellen Keys Strand, Ombergslidens orkidékärr, Glänås fågelstation med betade madängar, Bjälbo kyrka med minnen från den medeltida Folkungaätten, Västra väggar på Omberg och begrundade på hemvägen den gamla kyrkporten i Rogslösa. Vi gynnades av ett behagligt sommarväder. Bussen var fylld, så antalet deltagare var ca 50 personer.

S. 14 juni: De vilda blommornas dag. Ett arrangemang tillsammans med Örebro läns Botaniska Sällskap. Arne guidade i år i Tomta hagar. Det hängde regn i luften i början, men solen och värmen kom under vandringen. 12 deltagare.

To. 25 juni: Nygårdsvulkanens naturreservat. Vi gjorde tillsammans med Kumla naturskyddsförening en vandring i det nya naturreservatet söder om

Vretstorp. Det dramatiska namnet, vulkanen, kommer sig av att det här för hundratals miljoner år sedan varit vulkanisk verksamhet, något som numera kan ses i berggrunden och som sätter spår i floran på marken.

L. 8 augusti: Slåtter i Broby äng. I år hade skogsstyrelsens folk slagit ängen några veckor tidigare, helt enligt våra önskemål. Eftersom vädret hade gynnat växtligheten fanns där dock ganska högt gräs att slå med lie och slåtterbalk. Senare på hösten tog skogsstyrelsen bort ännu en omgång gräs också det enligt den nya skötselplanen. Avsikten med minst två slåttertillfällen är att utarma ängen på näring så att typiska ängsväxter gynnas, t.ex. gullvivor, prästkragar, blåkockor och fibblor.

S. 15 augusti: Bussresa till Oskarshamn kärnkraftverk och Stensjö by. I Oskarshamn besöktes en forskningsanläggning som prövar metoder att långtidslagra högaktivt kärnbränsleavfall. Med bussen åkte vi en halv kilometer ned i underjorden nere under Östersjöns yta. Lite senare på dagen strövade vi genom den ålderdomliga Stensjö by med gamla hus, trädgårdsgårdar och ängar och åkrar som sköts på gammalt sätt. Hela byn är ett kulturresevat ägt av Vitterhetsakademien. Resan var ordnad av Naturskyddsföreningen i Kumla.

L. 12 september: Svampexkursion. I år förlades vår svamputflykt till Runsala ravin nere vid Mariedamm. Karl Gustav var vår sakkunnige guide. Vi lyckades leta reda på c.110 olika svamparter som Karl Gustaf gav oss namn på. Svampexkursionerna brukar vara välbesökta. I år var det bara sex deltagare, troligen p.g.a. konkurrens från många andra arrangemang i trakten den dagen.

Ti. 15 september: Astronomikväll i Kumla med hjälp av kunniga amatör-

astronomer. Några i föreningen var med under kvällen. Det hela gynnades av en klar natthimmel. Ett arrangemang av Naturskyddsföreningen i Kumla.

L. 26 september: Vandrिंग i Dovra-sjödalen. Under ledning av Inger och Karl Gustaf vandrade ett gäng i den intressanta sprickdalen med de tre långsmala sjöarna i dalbotten. Tretton personer deltog.

O. 30 september En matlagningskurs på temat ”Skapa matglädje med miljöperspektiv”. En grupp på 11 personer samlades i Folkasboskolans skolkök under ledning av lärarinnan Ingela Wernheden Boberg. Efteråt hördes omdömena kul, trevligt, gott och nyttigt.

Vecka 40 Miljövänliga veckan: I anslutning till denna riksomfattande kampanjvecka ordnade vi den nyssnämnda matlagningskvällen och dessutom deltog vi med ett marknadsstånd på Hallsbergsmarken fredagen den 9 oktober. Årets tema var Miljövänliga textilier.

S. 22 november: Adventskaffe med bildvisning i Kantakrogen. Gästerna bjöds på kaffe och julebröd. Sture och Arne visade bilder tagna under det gångna året från olika evenemang i föreningen och från strövtåg bland blommor, fåglar, fjärilar, grodor och ormar.

Medlemsantalet

Senaste rapporten från rikskansliet angav 274 medlemmar varav 178 fullbetalande.

Ekonomi

Beträffande ekonomin hänvisas till särskild berättelse.

Slutord

Som framgår av redogörelsen ovan har vi i Hallsbergskretsen många aktiviteter tillsammans med Naturskyddsföreningen i Kumla. Vi tackar dem för ett givande och trevligt samarbete och hoppas på ett fortsatt sådant.

BLOMFLUGOR

Sture Hermansson

Under år 2009 kom Nationalnyckeln band om blomflugor ut. Eftersom det är en så artrik familj blev det två volymer. Med hjälp av dessa böcker kan man nu med självförtroende börja identifiera sina blomflugebilder. Det finns visserligen vissa släkter där arterna är så lika att det krävs dissektion för att vara säker på artbestämningen, men många släkter går bra att identifiera från foton.

Blomflugor ligger kanske lite över medel när det gäller att vara vackra och intressanta. De flesta av dem liknar som fullbildade en farlig insekt (geting, bi eller annan stekel), men de är fullständigt ofarliga. Det är ett fall av mimikry där en ofarlig art efterhärmar en farlig för att slippa bli uppäten.

De har en fantastisk manövreringsförmåga när de flyger. De kan stå stilla, flyga baklänges eller åt sidan och de kan också para sig i luften.

De båda banden av nationalnyckeln som handlar om blomflugor

Bilderna nedan visar flyttblomfluga (*Episyrphus balteatus*) i Ekoparken i Hallsberg. Arten är lätt att känna igen på de tunnare linjerna mellan de bredare på bakkroppen. Flyttblomflugan övervintrar inte i Sverige utan flyttar in söderifrån under sommaren. Deras avkomma kan sedan flytta söderut i slutet av sommaren.

RUNSALA RAVIN OCH SOLBERGA ÄNG

K G Nilsson

Den största eken i Lerbäcks socken växer i Runsala.

När liljekonvaljerna blommar är det som vackrast i Runsala ravin

I höstas besökte vi Runsalaravinen på vår årliga svampexkursion. Det var en mycket positiv upplevelse med bl.a. mängder av svart trumpetsvamp och den ovanliga kruskantarellen. I år gör vi ett nytt besök, när försommarblomningen är som vackrast. På nästa sida kan du läsa om florän i det domänreservat som numera är naturreservat

Vi hoppas få se Gullpudran blomma

Tandroten kompletterar frösättningen med groddknoppar i bladhörnen

Runsala ravin

Domänreservatet Runsala ravin har en areal av 34 ha. Det består i sin norra del av en ravinliknande, något utvidgad sänka, som övergår i en ostsluttning ner mot järnvägen (Hallsberg-Mjölby). Vegetationen i reservatet är rik. Det växer bl.a. 26 olika arter av träd och buskar i ravin. Både ädellövskog med ask, lind, lönn, hassel, skogsalm, skogstry och sötkörbär, samt triviallövslog förekommer. Dessutom finns lövblandskog med inslag av gran och en mindre del planterad granskog i ravin. Vi får inte heller glömma den jätteek som står ovanför ravin, i reservatets nordvästra del, eller ett 10-tal inplanterade rödekar, som trivs utmärkt i reservatet.

Vår- och försommarfloran är rik. Det är som allra vackrast i månadsskiftet maj-juni, när liljekonvaljen blommar och de växer i stora mängder. Då är det en njutning att gå vandringsleden genom ravin och känna den ljuvliga konvaljedoft. Vid den tiden har redan vätteros, blå- och vitsippor blommat över, men parallellt med konvaljerna blommar bäckbräsma och gullpudra i ravinens fuktigare delar. Där finns även bladrossetter av strutbräken. Trolldruva, tandrot och ormbär föredrar lite torrare mark och myskmadran slår ut sina vita blommor en bit upp i västra sluttningen. Skärmstarr och kärrfibbla växer i dunklet under klibbalarnas kronor.

När försommaren övergår i högsommar slår hässleklockan ut sina kalkar. Inne i granplanteringen håller sig några exemplar av blåsuga, gullviva, backsmörblomma och bergmynta envist kvar, som en relik från en ljusare tid i ravinens historia.

Kärlväxt- och svampfloran i Runsala ravin inventerades 2005. Då påträffades 137 olika kärlväxter och 441 olika svamparter i domänreservatet. Av kärlväxter, svampar, lavar och mossor har 8 rödlistade och 33 s k signalarter hitintills observerats i reservatet.

Solberga äng

Solberga äng ligger omedelbart söder om Runsala ravin och 1 km norr om Mariedadams station. Den ligger i en brant ostsluttning ned mot järnvägen. Ängen har en areal av ca 8 ha. Solberga äng är i sin brantare del en löväng med inslag av hassel, ädla lövträd och en mycket rik örtflora. Närmast järnvägen planar marken ut och ängen får torrängskaraktär, med bl.a. tjärblomster och gråfibbla. Sven Stenberg inventerade kärlväxtfloran i Solberga äng i början av 1950-talet. Han fann då 144 olika arter.

I slutet av 1970-talet vårdades ängen av Lerbäcks hembygdsförening och var då öppen och mycket välvårdad. Sedan dess har delar av ängen växt igen med sly av asp och ask. Under senare år har slyröjning utförts och sommaren 2006 gick nötkreatur och får på bete i ängen.

Kärlväxtfloran i Solberga äng inventerades åter i juni 2006. Vid tre besök i ängen antecknades 218 olika arter. Det kan till dessa läggas ytterligare 10 arter, som har noterats vid tidigare besök i området. Av dessa tio är med stor sannolikhet backklövernumera utgången. Av de arter som Sven Stenberg listade i början av 1950-talet, har det inte gått att återfinna slättergubbe, gråbinka, ullört och vitpyrola.

Det är svårt att jämföra två olika inventeringar, eftersom man inte vet hur noggrannheten och tidsåtgången varit. Det är i varje fall klart, att det har grävts en liten damm i ängens övre del, sedan Stenbergs inventering gjordes. Den har bidragit till floran i ängen med bl.a. andmat, gäddnate, sommarlänke, tiggarranunkel, dvärgigelknopp och dyveronika.

Det finns många rara örter att glädjas åt i Solberga äng. Det känns skönt att solvända och vårfingerört lyckats hålla sig kvar sedan 1950-talet. Upptäckten av tagelsäv i ängen 2006 är ett annat glädjeämne. Hoppas nu bara, att det återupptagna betet fortsätter, så att vi även i framtiden kan få njuta av blomsterprakten i ängen.

KLIMATSMART MÅLTID

I höstas träffades några av oss i Folkasboskolans hemkunskapssal för att under Ingela Wernhedens Bobergs ledning lära oss lite om att skapa matglädje med miljöperspektiv. Här är några råd från Ingela och ett recept på Rödbetsfärs

Några råd för en klimatsmart måltid

- ❖ Välj närproducerade livsmedel, gärna miljömärkta.
- ❖ Planera mat utifrån årstid.
- ❖ Välj att äta mindre kött, bananer och ris.
- ❖ Välj råvaror i ny ordning: Rotfrukter, grönsaker, frukt, spannmålsprodukter, fisk och ägg, mejeriprodukter och kött.
- ❖ Välj livsmedel som fraktats hit med båt eller tåg i stället för flyg.
- ❖ Ta vara på allt som köpts hem.
- ❖ Tillaga från råvara
- ❖ Odla egna kryddor, rucicola, mangold mm.
- ❖ Välj vattenkokare, mikro, varmluftsugn (flera saker samtidigt).

Rödbetsfärs med gräddfil och persilja

4 portioner

4 färska rödbetor
2 röda lökar
450 g färs av vilt eller lamm
1 msk smör/rapolja
1 grönsaksbuljong
2 dl vatten
1 tsk honung
salt
svartpeppar

Till servering

2 dl gräddfil
Rikligt med hackad persilja

Skala och riv rödbetorna.

Hacka löken.

Fräs färsen och löken tills den nästan är genomstekt

Tillsätt de rivna rödbetorna och låt dem fräsa med i några minuter.

Tillsätt buljongtärning, vatten, honung, salt och peppar och låt koka med lock i 15 minuter.

Smaka av.

Servera gärna i pannen med klicka av gräddfil och rikligt med hackad persilja samt kokt potatis.

Lycka till!

Några bilder från matlagningskvällen

Ingela på gång med en ny läckerhet

Resultatet av kvällens övning

Så här kan drinkar bli både läckra och vackra

Du hälsas välkommen till

Årsmöte

i Hallsbergs Naturskyddsförening

måndag 1 mars kl. 19.00
i Dagcentralen Knuten, Hallsberg

Program:

Sedvanliga årsmötesförhandlingar

Naturfotografen

Torbjörn Arvidson

visar bilder på temat
Naturupplevelser.

Kaffe serveras

Varmt välkomna!

Ta gärna med intresserade vänner

Styrelsen

KOM MED UT!

Arbetet i Naturskyddsföreningen består av olika delar. Det kan vara mer vardagsgrå bitar som styrelsemöte en vinterkväll med många inkomna skrivelser, eller naturvårdsfrågor som eventuella naturreservat eller om det finns anledning att reagera mot nya utbyggnadsplaner som hotar naturvärden någonsans. Det gäller också utflykter med naturintresserade medlemmar till intressanta platser och naturföreteelser, eller sådana personliga miljöåtgärder som att laga klimatsmart mat.

I år har vi ett nytt exkursionsprogram som är lika påkostat som tidigare år. Ta chansen och kom med på någon eller några av våra utflykter. Vi kan inte garantera att vädret är bra alla gånger, och det är alltid lika svårt att gissa just vilka dagar grodorna ska leka i år, men vi kan lova att du får träffa likasinnade och att du får en givande stund i naturen. Det är inte kunskaperna utan intresset som räknas.

Ta chansen att upptäcka att de blå grodorna leker i dammarna i Tomta eller att vi har en rik fågelsjö (Igel) diskret placerad mitt i granskogen.

Missa inte chansen till ett nytt givande intresse med alla våra vackra fjärilar. Naturutflykterna blir både roligare och mer givande om man känner igen det man ser. Med en mindre insats kan du tillsammans med andra lära dig upptäcka grönsnabbvingen som flyger redan i början av maj, och frampå sommaren kan du upptäcka att det finns både påfågelläga och pärlgräsfjäril, tistelfjäril och mindre guldvinge, och en dag upptäcker du att den där vita fjärilen du ser på skogsstigen inte är en kålfjäril utan en svavelgul höfjäril. Det är intresset som räknas, men naturupplevelserna blir rikare ju mera du kan.

Se till att komma med ut!

/Sture Hermansson

Ordföranden blir liten bland tallarna i Skepphultaskogen. Vi har lämnat en begäran till länsstyrelsen att området blir naturreservat

VÅRPROGRAM 2010

Tisdag 16 februari	Fågelholkstillverkning Vi tillverkar fågelholkar för egen uppsättning eller försäljning. <i>I Folkasboskolans slöjdsal kl. 18.00-21.00</i> <i>Samling för samåkning: Konsum Hallsberg kl. 17.45</i> Ansvarig: Lars 0582-41289
Måndag 1 mars	Årsmöte Bildvisning av Torbjörn Arvidson på temat Naturupplevelser <i>kl. 19.00 Dagcentralen Knuten, Hallsberg</i>
Måndag 15 mars	Studiecirkel Fjärilar Första träff med intro och planering Vi träffas i Alléskolans biologisal kl. 19.00 Anmälan senast 2 mars. Ansvarig: Sture 0582-13587
Lördag 27 mars	Ugglekväll Vi samlas i stugan i Herrfallsäng och fikar och lyssnar till inspelade ugglor. Sedan fortsätter vi med att försöka lyssna till levande ugglor i naturen. Kvällen avslutas med korvgrillning runt en brasa någonstans. <i>Samling vid Konsum kl. 18.00 eller Herrfallsäng kl. 18.30</i> Ansvarig: Arne 0582-40758
Lördag 10 april Kl. 14.15	Blå grodor och salamandrar i Tomta hagar I Tomta hagar kan man studera åkergrodornas parningslek. Hannarna blir klarblå under parningstiden till skillnad från vanlig groda. Salamandrar av båda våra arter leker i samma damm <i>Samling vid Konsum kl. 14.00 eller Tomta hagar kl. 14.15</i> Ansvarig: Sture 0582-13587
Söndag 11 april	Vårutflykt till Igel Har du sett det nyrenoverade fågeltornet? <i>Samling vid Konsum Hallsberg kl. 8.00 eller vid Igel kl. 8.30</i> Ansvarig: Sture 0582-13587. Samarrangemang med Kumla.
Fre- lördag 16-17 april	Förenings- och företagsmessa i ishallen Vi presenterar föreningen och säljer nytillverkade fågelholkar
Söndag 25 april	Länsstämma i Sixtorp

VÅR- OCH SOMMARPROGRAM

Söndag
25 april

Länsstämma
i Sixtorp

Torsdag
27 maj

Öjamossen

Följ med ut på den nya spången ut till Älgasjön, och ta din matsäck vid den nya rastplatsen där.

Samling Konsum kl. 18.00

Ansvarig: Sture 0582-13587. Samarrangemang med Kumla

Lördag 29 maj

Vandring på Bergslagsleden

Ettapp 1 Kloten–Gillersklack (21 km)

Avresa kl. 8.00 från Konsum Hallsberg.

Ansvarig: Inger tel. 0582-13075

Lördag
29 maj

Bussresa till Södermanland

Programmet är inte bestämt i detalj, men det blir i samma anda som förra årets resa i Östergötland. Ring Teljå för information

Arr. Kumla Naturskyddsf. Anmälan till Teljå 019-57 89 62 före 1 maj

Lördag
5 juni

Vandring bland liljekonvaljerna i Runsala ravin och på Solberga äng.

Läs om Runsala och Solberga på sid 11-12

Samling Konsum Hallsberg kl. 9.00

Ansvarig KG Nilsson tel. 0582-50440

Söndag
20 juni

De vilda blommornas dag

Samling Konsum Hallsberg kl. 9.45. I Herrfallsäng kl. 10.00

Ansvarig Arne tel. 0582-40758

Ett arrangemang tillsammans med Örebro Läns Botaniska Sällskap

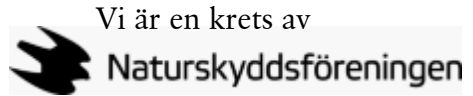
OBS! Vi måste göra programmet månader i förväg. Det har hänt att vi har varit tvungna att ändra efter att Anemonen kommit ut. Kontrollera med vår hemsida www.hallsberg.snf.se.

Våra vänner i Kumla har också ett intressant program. www.kumla.snf.se/

Studie
främjandet

Våra arrangemang sker i samarbete med Studieförbundet

2010

Tisdag
29 juni

Tåsta

Ett nytt naturreservat i Glanshammar på underlag av Glanshammarsmarmor.

Avresa Konsum 17.45. Kumla kyrka 18.00

Ansvarig: Sture tel. 0582-13587

Samarr: Kumla naturskyddsförening

Fredag
2 juli

Kvismaren

Vi provar de nya stigarna i Hammarmaden mm

Vi tittar också på vad floran har att erbjuda.

Avresa Konsum 17.45. Kumla kyrka 18.00

Ansvarig: Sture tel. 0582-13587. Samarr: Kumla naturskyddsförening

Lördag
7 augusti

Ängens dag

Vi ser över ängen och vidtar åtgärder som behövs med liar, räfsor och slätterbalk. Eventuellt röjer vi också för nya naturstigen genom lunden.

Samling vid Konsum Hallsberg kl. 9.00 eller i Broby äng kl. 9.30

Ansvarig: Sture 0582-13587

Torsdag
12 augusti

Nattfjärilar

Vi försöker locka till oss nattflygande fjärilar med hjälp av lampa och lakan vid Kumla Naturskyddsförenings stuga i Ekenäs.

Samling Konsum Hallsberg kl. 18.30. Ansvarig: Sture 0582-13587

Studiecirkel

Studiecirkel om fjärilar

Läs på sid 20

Vi samlas första gången i Alléskolans biologisal.

Ansvarig: Sture 0582-13587

Studiecirkel

Studiecirkel Ån

Kumla Naturskyddsförening arrangerar en studiecirkel om "ån". Det blir ca 4 gånger. Datum är inte klara, men det blir inslag om

- Leta upp och bestämma insekter i vatten

- Mäta kemiska och fysikaliska faktorer i vatten med hjälp av nya mätinstrument som vi köpt in gemensamt med Kumla.

- Något mera äverntyrligt inslag kan också förväntas

Ansvarig: Åke Teljå 019-578962

STUDIECIRKEL OM FJÄRILAR

I vår startar vi en studiecirkel om fjärilar. Den är tänkt som nybörjarcirkel med lite grundläggande om fjärilar, deras utseende och levnadssätt. och sedan fortsätter vi utomhus med att försöka leta upp fjärilarna i deras rätta element. Avgiften för studiecirkeln är 50:- Anmäl dig till Sture H. senast 2 mars på telefon 0582-13587

Första träffen

15 mars kl. 19.00 i Alléskolan
Inledning om fjärilar, vad de är och hur de lever.

Litteraturen för cirkeln är "Fjärilarna i Örebro och Västmanlands län" som länsstyrelsen gav ut förra året.

Vi bestämmer också dagar för fortsättningen

Andra träffen

Vi koncentrerar oss på vilka olika typer av fjärilar det finns och hur man känner igen dem. Framförallt de ca 50 arter dagfjärilar som finns i Hallsbergstrakten. Dessa kan delas in i olika grupper som vitvingar, juvelvingar och gräsfjärilar. Det finns också några tusen arter nattfjärilar som vi inte tar upp på denna studiecirkel.

De olika grupperna av dagfjärilar och några grupper av nattfjärilar är lätta att lära sig, och med hjälp av "Fjärilarna i Örebro och Västmanlands län" är det lätt att identifiera de flesta av dagfjärilarna.

Tredje, fjärde, femte träffen

När vi har lärt oss grunderna är det dags att studera fjärilarna i naturen.

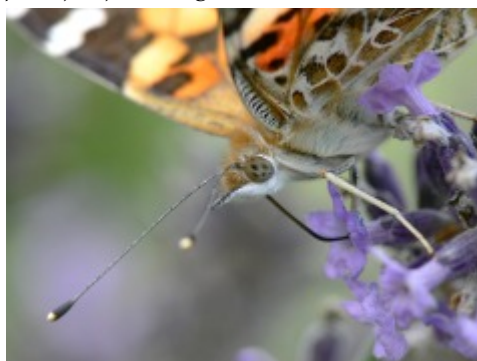
Under en dag i maj, en i juni och en i juli gör vi utflykter till lovande fjärilslokaler. Problemet är att fjärilarna bara är ute och flyger när det är vackert väder. Vi måste vara beredda på att anpassa oss.

Påfågelögat här till familjen praktfjärilar

Den vitfläckiga guldvingen hör till familjen juvelvingar

Tistelfjärilen kommer ofta flygande från sydligare länder. Åter med sugrör som alla fjärilar.